GRAMATYKA · CZASOWNIKI

Gerund czy bezokolicznik? Część 2: osoba + to, it's worth i used to

Igor Zadrużyński

Opublikowano 19 listopada 2026

O LEKCJI

Na bramie parku w Londynie wisi tabliczka: Cycling is not permitted. Strażnik mówi rowerzyście: We don't permit cycling here, a chwilę później tłumaczy turystom: They don't permit visitors to cycle on the paths. Ten sam czasownik raz łączy się z formą -ing, a raz z osobą i to. W tej lekcji poznasz takie konstrukcje: czasowniki z osobą, stałe wyrażenia z -ing (it's no use, it's worth, there's no point), afraid to i afraid of, go shopping oraz trzy różne used to.

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Czasowniki

SPIS TREŚCI

1. Czasownik + osoba + to 2
2. Allow, permit, forbid, advise, encourage, recommend : bez osoby -ing , z osobą to 3
3. Make, let i help : bez to 4
4. Afraid to czy afraid of + -ing ? 5
5. Stałe wyrażenia z -ing 5
6. Go + -ing : zajęcia i rozrywki 6
7. Used to , be used to , get used to 7
8. Gdy czynność już minęła: to have done i having done 8
Źródła i dalsza lektura 9

To druga część tematu. Pierwsza, Gerund czy bezokolicznik? Formy -ing i to po czasownikach[1], wyjaśnia, czym jest *gerund* (forma *-ing* w roli rzeczownika), które czasowniki łączą się z *-ing*, a które

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/gerund-czy-bezokolicznik-czesc-2/

z *to*, i kiedy wybór formy zmienia znaczenie (*stop smoking* i *stop to smoke*). Warto ją znać przed tą lekcją. Na końcu jest pięć ćwiczeń ze sprawdzaniem odpowiedzi.

1. Czasownik + osoba + *to*

Po wielu czasownikach, które mówią o tym, że ktoś na kogoś wpływa (prosi, każe, ostrzega, przekonuje, uczy), stoi najpierw **osoba**, a dopiero po niej ***to*** + **bezokolicznik**. Po polsku zwykle mówimy w tym miejscu „żeby": *poprosiła mnie, żebym...*

czasownik + osoba + to + bezokolicznik

PRZYKŁAD	CZASOWNIK	POLSKI
My landlady asked me to turn the music down.	ask	poprosić
The driver told us to hold on tight.	tell	kazać, powiedzieć (żeby)
Mum reminded me to take my umbrella.	remind	przypomnieć
The guide warned us not to feed the squirrels.	warn	ostrzec
We persuaded Grandad to buy a smartphone.	persuade	przekonać, namówić
They invited us to stay for Christmas.	invite	zaprosić
My uncle taught me to play chess.	teach	nauczyć
The snow forced the school to close early.	force	zmusić
The new lift enables wheelchair users to reach the platform.	enable	umożliwić
I'll get Sam to check the tyres.	get	nakłonić, załatwić, żeby ktoś coś zrobił (potocznie)

Przeczenie stawiamy przed *to*: *warned us* ***not to*** *feed*, *told me* ***not to*** *worry*. Nie ma tu *don't*.

I'd like to help czy *I'd like you to help*?

Kilka czasowników (*want, would like, would love, would prefer, expect, need, help*) może stać z osobą albo bez niej. Osoba pokazuje, **kto** ma coś zrobić:

PRZYKŁADY

- I'd like **to paint** the kitchen yellow.
  Chciałbym pomalować kuchnię na żółto. (sam to zrobię)
- I'd like **you to paint** the kitchen yellow.
  Chciałbym, żebyś pomalował kuchnię na żółto. (ty to zrobisz)
- We didn't expect **to win**.
  Nie spodziewaliśmy się, że wygramy.
- Nobody expected **Leicester to win** the league.
  Nikt się nie spodziewał, że Leicester wygra ligę.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/gerund-czy-bezokolicznik-czesc-2/

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~She asked me that I close the window. The doctor said me to stay in bed.~~

✓ **She asked me to close the window. The doctor told me to stay in bed.**

Polskie „poprosiła, żebym…" podsuwa zdanie z *that*. Po *ask, tell, want* stoi jednak osoba i *to*. Druga pułapka: polecenie przekazujemy przez *tell*, nie przez *say* – *told me to stay*, nigdy *said me to stay*. Więcej o przekazywaniu cudzych słów w lekcji o mowie zależnej[2].

2. *Allow, permit, forbid, advise, encourage, recommend*: bez osoby *-ing*, z osobą *to*

To konstrukcja ze słów strażnika w parku. Kilka czasowników zachowuje się dwojako:

- gdy mówimy **ogólnie**, bez wskazania osoby, stoi po nich *-ing*;
- gdy mówimy, **komu** pozwalamy, radzimy czy czego zabraniamy, stoi osoba i *to*.

CZASOWNIK	BEZ OSOBY: *-ING*	Z OSOBĄ: *TO*
allow	The hotel doesn't allow smoking in the rooms.	The hotel doesn't allow guests to smoke in the rooms.
permit	The museum doesn't permit taking photos.	The museum doesn't permit visitors to take photos.
forbid	The rules forbid parking on the grass.	The rules forbid residents to park on the grass. *(w BrE często też: forbid residents from parking)*
advise	The police advise staying indoors.	The police advise people to stay indoors.
encourage	The school encourages reading for pleasure.	The school encourages pupils to read for pleasure.
recommend	I recommend booking a table.	I recommend that you book a table.

Uwaga na *recommend*: gdy chcemy wskazać osobę, najbezpieczniej powiedzieć *I recommend **that you book*** (w mowie także bez *that*: *I recommend you book*). Takie dwa wzory, *recommend booking* i *recommend that you book*, podają materiały Cambridge dla uczących się. Wersję *recommend you to book* też można usłyszeć w Wielkiej Brytanii, ale nie warto jej uczyć jako podstawowej.

W stronie biernej ten, kto pozwala, zwykle znika ze zdania. Gdy podmiotem jest osoba, zostaje *to*; gdy podmiotem jest sama czynność, wystarczy forma *-ing* na początku, jak na tabliczce z parku: *Cycling is not permitted.* Tak brzmi większość brytyjskich regulaminów i tablic:

PRZYKŁADY

- Visitors **are not allowed to feed** the ducks.
  Zwiedzającym nie wolno karmić kaczek.
- Passengers **are advised to keep** their belongings with them at all times.
  Pasażerom zaleca się, żeby zawsze mieli swoje rzeczy przy sobie.

TYPOWY BŁĄD

~~My parents don't allow me going out during the week. The doctor advised me taking a week off.~~

My parents don't allow me to go out during the week. The doctor advised me to take a week off.

Gdy po *allow, permit, advise* czy *encourage* stoi osoba (*me, guests, people*), po niej przychodzi *to*, nie *-ing*.

3. *Make, let* i *help*: bez *to*

Po *make* (zmusić, sprawić) i *let* (pozwolić) stoi osoba i bezokolicznik **bez *to***. Po *help* słówko *to* można dodać albo pominąć; obie wersje są poprawne.

PRZYKŁADY

- Onions always **make me cry**.
  Przy cebuli zawsze płaczę. (dosł. cebula zawsze sprawia, że płaczę)
- Our teacher **made us learn** the poem by heart.
  Nauczycielka kazała nam nauczyć się wiersza na pamięć.
- **Let me carry** that for you.
  Pozwól, że ci to poniosę.
- Could you **help me find** platform 9?
  Pomógłby mi pan znaleźć peron 9?

W stronie biernej *make* odzyskuje *to* (*We **were made to learn** the poem*), a *let* zastępujemy przez *be allowed to* (*We **were allowed to leave** early*). Szczegóły w lekcji o stronie biernej[3].

Can't help doing: zupełnie inne *help*

Can't help + *-ing* nie ma nic wspólnego z pomaganiem. Znaczy „nie móc się powstrzymać", robić coś mimo woli:

PRZYKŁADY

- I **can't help smiling** when I see a Labrador puppy.
  Nie mogę się powstrzymać od uśmiechu, kiedy widzę szczeniaka labradora.
- She **couldn't help overhearing** their argument.
  Mimowolnie usłyszała ich kłótnię.

Porównaj: *I can't help **you move** on Saturday* – nie mogę ci pomóc w przeprowadzce w sobotę (zwykłe *help* + osoba + bezokolicznik).

4. *Afraid to* czy *afraid of* + *-ing*?

Przymiotnik *afraid* łączy się z bezokolicznikiem (*afraid to do*) albo z przyimkiem *of* i formą *-ing* (*afraid of doing*; po przyimku zawsze *-ing*). Często obie formy znaczą to samo. Różnica pojawia się wtedy, gdy mowa o czymś, co może się stać **przypadkiem**, wbrew naszej woli:

- przy czynnościach, które robimy świadomie, obie formy są poprawne: *afraid to ask* i *afraid of asking* – boję się zapytać;
- przy czymś, co może nas spotkać przypadkiem (wypadek, coś niechcianego), mówimy tylko *afraid of doing*.

PRZYKŁADY

- I was **afraid to ask** the teacher a question.
  Bałem się zadać nauczycielowi pytanie. (i nie zadałem)
- Let's whisper. I'm **afraid of waking** the baby.
  Mówmy szeptem. Boję się, że obudzę dziecko. (stałoby się to przypadkiem)
- She walks slowly on the ice because she's **afraid of slipping**.
  Idzie powoli po lodzie, bo boi się, że się poślizgnie.

Nikt nie poślizgnie się celowo, dlatego *afraid to slip* brzmi dziwnie. Tak samo działają *frightened* i *scared*: *scared to jump*, ale *scared of falling*.

> UWAGA: I'M AFRAID…
>
> *I'm afraid* + zdanie często nie ma nic wspólnego ze strachem. To grzeczny wstęp do złej wiadomości albo odmowy, bardzo częsty w brytyjskim angielskim: *I'm afraid the 8.15 has been cancelled* – niestety pociąg o 8.15 odwołano.
>
> I'm afraid I can't come on Friday.

5. Stałe wyrażenia z *-ing*

Po kilku wyrażeniach, które oceniają sens jakiejś czynności albo mówią o czasie i kłopotach z nią związanych, stoi forma *-ing*. Trzeba się ich nauczyć w całości, jak słówek.

PRZYKŁAD	WYRAŻENIE	POLSKI
It's no use ringing the office. They closed at five.	it's no use	nie ma sensu, na nic się nie zda
It's no good shouting. He can't hear you.	it's no good	na nic się nie zda (potocznie)
There's no point in waiting. The last bus has gone.	there's no point (in)	nie ma sensu
The castle is worth visiting.	be worth	warto, być wartym
It's a waste of money buying bottled water here.	a waste of time / money	strata czasu, pieniędzy
I spent the whole weekend painting the fence.	spend time	spędzić czas na
We had trouble finding a parking space.	have trouble / difficulty	mieć kłopot z

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/gerund-czy-bezokolicznik-czesc-2/

PRZYKŁAD	WYRAŻENIE	POLSKI
I don't feel like cooking tonight.	feel like	mieć ochotę

Worth /wɜːθ/ zachowuje się jak przyimek: łączy się z rzeczownikiem albo z *-ing* (*worth a visit*, *worth visiting*), nigdy z bezokolicznikiem. Ciekawostka: w zdaniu *The castle is worth visiting* to zamek jest zwiedzany, choć forma jest czynna. Można też powiedzieć ogólnie: *It's worth visiting the castle* albo krótko *It's worth it* (warto).

Wyjątek w tej grupie to *a waste of time / money*: obok *-ing* można użyć *to*, bez różnicy znaczenia (*It's a waste of money to buy bottled water here*). Po pozostałych wyrażeniach z tabeli we współczesnym języku stoi *-ing*.

W *there's no point in* przyimek *in* w mowie często znika: *There's no point waiting.* W pytaniach mówimy *What's the point of...?* – *What's the point of buying a new phone if you never answer it?*

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~There's no point to argue with him. This film is worth to see.~~

✓ **There's no point (in) arguing with him. This film is worth seeing.**

Polskie „nie ma sensu się kłócić" i „warto zobaczyć" mają bezokolicznik. Po angielsku po tych wyrażeniach jest zawsze *-ing*.

CIEKAWOSTKA: ROZLANE MLEKO

Najsłynniejsze zdanie z tej sekcji to przysłowie *It's no use crying over spilt milk* – nie ma co płakać nad rozlanym mlekiem. Polszczyzna ma niemal identyczne przysłowie. Po angielsku jest ono stare: w 1659 roku walijski pisarz James Howell zapisał je w zbiorze przysłów jako *No weeping for shed milk*. Słowo *shed* znaczyło wtedy także „rozlany". Dziś mówi się też *There's no point crying over spilt milk*.

It's no use crying over spilt milk.

Przy okazji widać różnicę między odmianami angielskiego: w brytyjskim używa się obu form, *spilt* /spɪlt/ i *spilled*, a w amerykańskim zwykle tylko *spilled*.

6. *Go* + *-ing*: zajęcia i rozrywki

O wielu zajęciach w wolnym czasie, sportach i zakupach mówimy *go* + *-ing*, bez żadnego przyimka:

PRZYKŁADY

- Shall we **go swimming** at the lido on Saturday?
  Pójdziemy w sobotę popływać na odkryty basen?
- Dad **goes fishing** on the canal every Sunday.
  Tata co niedzielę jeździ na ryby nad kanał.
- We **went sightseeing** in Bath.
  Zwiedzaliśmy Bath.

- She's **gone shopping**. She'll be back at four.
  Poszła na zakupy. Wróci o czwartej.

Tak samo: *go running, go cycling, go skiing, go climbing, go camping, go dancing*. Obok nich są wyrażenia z rzeczownikiem: *go for a walk, go for a swim, go for a run* – zwykle o jednym, krótszym wyjściu.

TYPOWY BŁĄD

~~Let's go to shopping. We went on fishing last weekend.~~

Let's go shopping. We went fishing last weekend.

Po *go* w tym znaczeniu nie ma przyimka. Można za to powiedzieć *go to the shops* (do sklepów) – bardzo brytyjskie wyrażenie.

7. *Used to, be used to, get used to*

Trzy konstrukcje wyglądają podobnie, ale znaczą co innego. W dwóch z nich *to* jest przyimkiem, więc stoi po nim *-ing* albo rzeczownik.

KONSTRUKCJA	PRZYKŁAD	ZNACZENIE
used to + bezokolicznik	I used to live in Leeds.	kiedyś (ale już nie): dawny stan albo nawyk
be used to + -ing	I'm used to working nights.	jestem przyzwyczajony, to dla mnie normalne
get used to + -ing	I'm getting used to cycling in traffic.	przyzwyczajam się, to dla mnie coraz mniej nowe

PRZYKŁADY

- There **used to be** a cinema on our street. Now it's a supermarket.
  Kiedyś na naszej ulicy było kino. Teraz jest tam supermarket.
- Nurses **are used to working** at weekends.
  Pielęgniarki są przyzwyczajone do pracy w weekendy.
- It took me a year to **get used to driving** on the left.
  Przyzwyczajenie się do jazdy lewą stroną zajęło mi rok.

Pytanie i przeczenie od *used to* tworzymy z *did*, a *used* traci wtedy *-d*: *Did you **use to** play football? I **didn't use to** like olives.* W wymowie wszystkie trzy konstrukcje brzmią tak samo: *used to* /ˈjuːst tə/, z *s* bezdźwięcznym, inaczej niż czasownik *used* /juːzd/ (użyty).

TYPOWY BŁĄD

~~I'm used to get up at six. I'm not used to this weather yet, but I'm used to it soon.~~

I'm used to getting up at six. I'm not used to this weather yet, but I'll get used to it soon.

Po *be used to* i *get used to* stoi *-ing* albo rzeczownik. Gdy mówimy o procesie przyzwyczajania się, potrzebne jest *get*.

8. Gdy czynność już minęła: *to have done* i *having done*

Bezokolicznik i forma *-ing* mają też formy „dokonane", które pokazują, że czynność stała się **wcześniej** niż to, o czym mówi czasownik główny:

to have + III forma · **having** + III forma

Po *would like, would love, would hate, would prefer* forma *to have done* wyraża żal, że coś się **nie** wydarzyło, albo ulgę, że ominęło nas coś złego. W znaczeniu żalu odpowiada *I wish* + Past Perfect, które poznałeś w lekcji o *I wish* i *if only*[4].

PRZYKŁADY

- **I'd love to have seen his face when he opened the present.**
  Szkoda, że nie widziałem jego miny, kiedy otworzył prezent.
- **I'd hate to have been on that ferry in the storm.**
  Nie chciałbym wtedy znaleźć się na tym promie w czasie sztormu. (dobrze, że mnie tam nie było)

Po *seem, appear* i w konstrukcjach biernych typu *is said to* forma dokonana mówi o przeszłości: *The keys **seem to have disappeared*** – klucze chyba zniknęły. Z kolei *having done* po *deny, admit, regret, remember* mocniej podkreśla, że rzecz już się stała. Zwykle wystarczy jednak samo *-ing*:

PRZYKŁADY

- **He denied eating the last biscuit. / He denied having eaten the last biscuit.**
  Zaprzeczył, że zjadł ostatnie ciastko.

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Osoba + *to*: *ask, tell, remind, warn, persuade, invite, teach, force, enable, get* – *She asked me to wait*; przeczenie: *told me not to worry.*
- *Allow, permit, forbid, advise, encourage*: bez osoby *-ing* (*allow smoking*), z osobą *to* (*allow guests to smoke*); *recommend that you...*
- *Make, let* + osoba + bezokolicznik bez *to*; *help (to)*; *can't help doing* = nie móc się powstrzymać.
- *Afraid to do* / *afraid of doing* – przy świadomych czynnościach obie; gdy coś może się stać przypadkiem, tylko *afraid of doing.*
- Zawsze *-ing*: *it's no use, it's no good, there's no point (in), be worth, spend time, have trouble, feel like*; po *a waste of time* *-ing* albo *to.*
- *Go swimming, go shopping* – bez przyimka.
- *Used to do* (kiedyś), *be used to doing* (jestem przyzwyczajony), *get used to doing* (przyzwyczajam się).
- *I'd love to have seen it* – szkoda, że nie widziałem.

DLA NAUCZYCIELA

Konstrukcje z *allow* i *advise* dobrze ćwiczy się na prawdziwych tabliczkach i regulaminach. Uczniowie w parach dostają zdjęcia brytyjskich tablic (park, basen, biblioteka, pociąg) i przerabiają je na dwa zdania: ogólne (*The park doesn't allow cycling*) i z osobą (*The park doesn't allow visitors to cycle*). Potem piszą regulamin własnej, wymyślonej klasy. Stałe wyrażenia z *-ing* można przećwiczyć w grze „Szkoda zachodu": jedna osoba podaje plan (*I'm going to wash the car*), druga odpowiada wyrażeniem z listy i powodem (*There's no point washing it. It's going to rain*).

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- AleKlasa, *The Gerund*, https://aleklasa.pl/?p=14698 [dostęp: 19.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *Verbs followed by the infinitive*, https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/english-grammar-reference/verbs-followed-infinitive [dostęp: 19.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *Verbs followed by '-ing' or infinitive to change meaning*, https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/b1-b2/verbs-followed-ing-or-infinitive-change-meaning [dostęp: 19.11.2026].
- Cambridge University Press, Cambridge Assessment English, *Patterns after verbs*, 2019, https://www.cambridgeenglish.org/Images/525578-patterns-after-verbs.pdf [dostęp: 19.11.2026].
- Grammarphobia, *Crying over spilled milk*, 2009, https://www.grammarphobia.com/blog/2009/09/crying-over-spilled-milk.html [dostęp: 19.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o *afraid*, *allow*, *worth*, *used to* i o bezokoliczniku dokonanym.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały o czasownikach z osobą i *to*, o wyrażeniach z *-ing* i o *be/get used to*.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/gerund-czy-bezokolicznik/
2. https://zadruzynski.com/mowa-zalezna-reported-speech/
3. https://zadruzynski.com/strona-bierna-passive-voice/
4. https://zadruzynski.com/i-wish-if-only/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

> Igor Zadrużyński, *Gerund czy bezokolicznik? Część 2: osoba + to, it's worth i used to*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/gerund-czy-bezokolicznik-czesc-2/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com